

УДК 330.1:001.5

Дяченко Б. І.
Король М. М.

Ужгородський національний університет

ГЕНЕЗИС РОЗВИТКУ НАУКОВО-КАДРОВОГО ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

У даній статті розглядаються актуальні проблеми науково – кадрового та науково – технічного потенціалу зарубіжної та національної економічної думки. Всебічно проаналізовано етапи становлення та розвитку класичної, маржинальної, неокласичної, кейнсіанської, інституціональної та неінституціональної теорій в умовах системної трансформації капіталізму.

Ключові слова: наука, науково-кадровий потенціал, науково-технічний потенціал, етапи становлення, класична та неокласична теорії, кейнсіанство, новий та старий інституціоналізм.

Наука перебуває у вічному становленні
В. Парето

Постановка проблеми. Економічні трансформації суспільного життя населення будь-якої країни є залежними від розвитку науково-технічної сфери. Використання науково-технічного потенціалу має слугувати додатковим каталізатором реалізації стратегії соціально-економічного розвитку України. Створення новітніх ресурсозберігаючих технологій у провідних галузях народно-господарського комплексу здійснювалося в процесі генезису розвитку менеджменту науково-кадрового потенціалу в умовах ринкових трансформацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній та зарубіжній літературі існує чимало фундаментальних праць, присвячених вивченню різноманітних аспектів науково-кадрового потенціалу суспільства та інтелектуальної діяльності. Важливі аспекти цих проблем досліджували такі видатні економісти, як А. Сміт, Д. Рікардо, Ж.Б. Сей, Дж.С. Мілль, А. Маршалл, М. Туган-Барановський, С. Подолинський, В. Парето, Дж. Кейнс, М. Вебер, С. Кузнець, Дж. Гелбрейт, Д. Белл, К. Поппер та інші.

Викремлення нерозв'язаних раніше частин загальної проблеми. Кількість працівників наукових організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи, має негативну динаміку до зменшення. Однак окремі аспекти цієї актуальної проблеми в українській економічній науці ще недостатньо досліджені, оскільки в недалекому минулому ігнорувалася зарубіжна думка капіталістичної системи особливо щодо старого і нового інституціоналізму.

Мета статті. Основною метою написання даної статті є аналіз генезису розвитку науково – кадрового потенціалу та науково – технічного потенціалу в контексті класичної, неокласичної, кейнсіанської, інституціональної та неінституціональної теорій.

Поставлена мета вимагає розв'язання концептуальних завдань: висвітлити поняття «наука», проаналізувати вплив науково – кадрового потенціалу та науково-технічного потенціалу в умовах трансформації капіталістичної системи та становлення ринкових засад у перехідній економіці України.

Викладення основного матеріалу. Теза «Потужна наука – потужна економіка» стає актуальною не лише для сьогодення, а й девізом подальшого прогресу людства. Статус держави на міжнародній арені визначається не так промисловим чи військовим, як науково-технологічним та інтелектуальним потенціалом, ступенем інтеграції країни в світовий технологічний та інформаційний простір. Відмітимо, що саме поняття «наука» не має сконсолідованого визначення, налічуючи кілька

тисяч дефініцій. Значна частина фахівців-науковців визначає науку як «сферу дослідницької діяльності, спрямовану на набуття нових знань про закони природи, суспільства та мислення». Але й дана дефініція дуже відносна, так як наука є дуже давньою, зазнала впродовж століть незліченої кількості змін і до того ж її становить тісно пов'язане з іншими аспектами суспільного життя: економікою, соціологією, культурою, релігією, мистецтвом, естетикою, філософією тощо.

Зокрема, за визначенням «Економічної енциклопедії», наука – інтегральне позначення людської діяльності щодо пізнання світу для використання отриманих результатів у практиці, а також системи логіко-гносеологічних і соціально-організаційних утворень цієї сфери [1, т. 2 – с. 521]. Як відомо, наука є однією з форм суспільної свідомості. Безпосередня мета науки полягає в описі, поясненні та передбаченні процесів і явищ дійсності, що є також предметом її вивчення.

Австрійський методолог науки Е. Езер, узагальнивши еволюційні моделі розвитку науки, які запропонували К. Поппер, І. Лакатош та Т. Кун, дійшов висновку, що в науці, як правило, реалізуються чотири основних типи фазових переходів: від теоретичного стану до первинної теорії; від теорії до її альтернативи; від теорій, які розвиваються паралельно, до єдиної універсальної теорії; від теорій, заснованих на чуттєвому досвіді, до абстрактних теорій з тотальною зміною всіх понять [2, с. 41].

Специфічні реалії ринкової економіки, пов'язані з еволюційними змінами капіталізму, сприяли появі соціал-демократичних концепцій, позбавлених радикалізму марксистського вчення та спрямованих на обґрунтування необхідності перебудови капіталістичного устрою на засадах його поступового реформування.

Нова економічна та політична ситуація, пов'язана з піднесенням економіки та ускладненням механізмів функціонування ринку, знайшла відображення у працях Д. Рікардо, Ж.Б. Сея, Дж.С. Мілля та інших економістів нової хвилі, які не лише зберегли класичну традицію, але і збагатили її новими ідеями, продовживши започаткований А. Смітом багатофакторний, різнобічний та ґрунтовий аналіз економічних явищ та процесів. Зокрема, Ж.Б. Сей, розглядаючи виробництво крізь призму індустріалізації, підкреслював, що «якщо людина за допомогою машин завойовує природу і примушує працювати на себе природні сили, то очевидним є: тут завжди спостерігається або збільшення продукту, або зменшення витрат виробництва» [3, с. 38].

У руслі ідей класичної школи Г. Кері розглядав економічну теорію як науку про багатство, яка вивчає об'єктивні та незмінні економічні за-

кони, аналогічні законам природи. Всупереч Д. Рікардо, цитований американський дослідник стверджував, що із розвитком буржуазного суспільства завдяки зростанню продуктивності праці та примноженню капіталів частка робітників у національному продукті зростає і абсолютно, і відносно, а частка капіталістів, абсолютно збільшуючись, відносно падає [4, с. 507; 12, с. 178].

Заслугою відомого послідовника рікардівської школи Дж. Мілля було виокремлення у складі капіталу, зайнятого у виробництві, як оборотного, так і основного капіталу [5, т. 1, с. 195].

При цьому важливим етапом розвитку науки взагалі та економічної науки зокрема, в останній третині XIX ст. стало відкриття маржинального аналізу та започаткування неокласичної теорії як однієї з магістральних течій сучасної економічної думки.

Український дослідник В. Базелевич відмічає, що розвиток маржинальної революції в економічній науці був поетапним, з яких [6, с. 37-38]:

- перший етап (70-80-ті рр. XIX ст.) започаткував суб'єктивний напрям в економічній теорії та теорії граничної корисності як основи цінності, що знайшло відображення у творах В. Джемсона, К. Менгера та Л. Вальраса;

- другий етап (90-ті р. XIX ст.), репрезентований працями А. Маршалла, Дж. Кларка, В. Парето та ін. видатних економістів, був пов'язаний із становленням неокласичного напрямку на основі відмови від суб'єктивного підходу та поєднання маржиналізму з функціональним мікроекономічним аналізом.

У своїх наукових працях видатний представник неокласичної теорії В. Парето – продовжувач традиції Лозанської школи маржиналізму на основі аналізу статистичних даних вивів закон розподілу доходів («закон Парето»), який виражає залежність між величиною доходу і кількістю його отримувачів, засновану на розподілі здібності людей [7, с. 273].

Теоретичною альтернативою неокласики став інституціональний напрям економічної думки, започаткований у першій третині XX ст. американськими дослідниками Т. Вебленом, Дж. Коменсом, В. Мітчеллом.

Заслугує на увагу встановлення Дж. Кейнсом зв'язку між споживанням, інвестиціями і національним доходом, який він здійснив на основі концепції мультиплікатора. Він же вивів кількісну залежність між інвестиціями та національним доходом на основі мультиплікаційного ефекту чи ефекту мультиплікатора [8, с. 112-114].

Фундатором неокласичної теорії, одним із найвидатніших учених економічної науки був А. Маршалл. Головним його здобутком був розвиток теорії попиту. На базі цієї теорії він сформулював закон попиту, згідно з яким, «...кількість товару, на який формується попит, зростає за зниження ціни і скорочується за підвищення» [9, т. 1, с. 163].

Отже, аналізуючи теоретичні розробки вище цитованих науковців, можемо констатувати, що в основу їхньої дослідницької бази були закладені проблеми науково-технічного потенціалу, в авангарді якого були і відмічені науковці.

Стовбур сучасного інституціоналізму утворюють два напрямки – неінституційна економіка та нова інституційна економіка. Відмітимо, що перший напрям – неінституціоналізм залишає незмінним жорстке ядро неокласики. Структура, як старого, так і сучасного інституціоналізму та

шляхи його еволюції у другій половині XX ст. досить складні. Так, до сих пір зберігається дуалізм «старого» інституціоналізму та неінституціональних теорій. Поряд із зазначеними схемами класифікації умовно його можна розділити на 3 основні школи або «рукави» [6, с. 1108]:

1. індустріально – соціологічна школа (представники Т. Веблер, Дж. Гелбрейт, Д. Белл та інші),

2. школа суспільного вибору (представники Дж. Коммонс, Дж. Бьюкенен, Р. Коуз та інші),

3. кон'юнктурна школа (представлена нобелівськими лауреатами С. Кузнецом, Дж. Мідом, Р. Солоу та іншими).

У рамках вказаних основних шкіл були сформовані теорії системної трансформації капіталізму, які сформувались у 50-60-х роках XX ст. і набули значного поширення, як у другій половині XX ст. так і на початку XXI ст. При цьому, найбільшої впливовості набули такі теорії [6, с. 1116]:

1. народного капіталізму (основоположниками цієї теорії є такі відомі економісти та соціологи, як А. Берлі, С. Чейз, Дж. Кларк, С. Кузнець та інші),

2. колективного капіталізму (А. Берлі, Г. Мінз),

3. змішаної економіки (Е. Хансен, Дж. Кларк),

4. суспільного добробуту (Дж. Гелбрейт, Дж. Кларк),

5. соціального партнерства (Р. Арон, Дж. Гелбрейт та інші).

Основою для всіх цих теорій стала ідея науково-технічної революції, а її розвиток виокремив один від одного три відносно стійкі функціональні структури: індустріальне суспільство початку XX ст., суспільство масового споживання 60-х рр., нове громадянське або ж постіндустріальне (інформаційне) суспільство кінця XX- поч. XXI ст.

Кожна з цих принципово відрізняється одна від одної економічних структур мала свої соціально-економічні відносини, які відображалися економічними теоріями, згаданими вище.

Відмітимо, що стійка функціональна структура індустріального суспільства утвердилася в промислово розвинутих країнах, які в подальшому прийшли до суспільства масового споживання і нарешті в них утвердилось нове громадянське, або ж інакше постіндустріальне суспільство.

Нові методи конвеєрного виробництва масового споживання, які базуються на досягненнях науково-кадрового та науково-технічного потенціалу, широко проникли у процесі реалізації плану Маршалла до ряду країн Європи, які особливо постраждали під час другої світової війни. Терміни «глобальна промислова революція», «друга промислова революція», «індустріальне суспільство», «нова індустріальна держава», «нове суспільство», набули широкого визнання після виходу в світ книги П. Друкара «Нове суспільство: Анатомія індустріального ладу».

У своїй нобелівській лекції «Сучасне економічне зростання: знахідки та роздуми» С. Кузнець зробив систематизований виклад у процесі дослідження сучасної концепції економічного зростання. При цьому він особливо увагу приділив ролі науково-кадрового та науково-технічного потенціалу в американській економіці.

Серед науковців теорії індустріального та нового індустріального суспільства особливо виділяються такі дослідники, як Дж. Уелбрейт, В. Росту, Д. Белл та інші. Найпопулярнішою, прозваною неоеволюціоністським духом була теорія

стадій економічного зростання В. Ростоу. Цитований науковець виділяв п'ять стадій економічного зростання, а в 70-ті роки додав ще шосту стадію – пошуку шляхів якісного поліпшення життєвих умов людини – і в праці «Політика і стадії зростання» (1971 р.) намагався поєднати свою концепцію з аналізом економічної політики, вважаючи, що її визначає рівень технічного розвитку суспільства та науково-кадрового потенціалу.

На неоеволюціоністсько-позитивістських за своєю суттю засадах у розвинутих країнах Заходу (особливо англословянських) утвердилася також концепція індустріального суспільства, значною мірою альтернативна в марксистському розумінні капіталізму як суспільної інформації. Особливо актуальна проблема трансформації суспільства та теорія техноструктури Дж. Гелбрейта, який вважав, що США в період після другої світової війни створили «суспільство загального благоденства» (суспільство масового споживання) і в цьому розумінні став світовим лідером. Джереєло трансформаційних змін суспільства він вбачав у розвитку науки, техніки і створенні нових технологій у більш широкому залученні до вирішення цих проблем науково-кадрового потенціалу. Він же та інші науковці-інституціоналісти виходять з того, що науково-технічний потенціал безпосередньо визначає економічний і соціальний розвиток суспільства і є вирішальним фактором його оновлення, передусім науково-кадрового потенціалу.

Подальший розвиток системи ідей індустріального суспільства призвів до становлення теорії постіндустріального суспільства, ліберальний варіант якого спирався на американську модель капіталістичного розвитку, а серед його представників особливо виділяються, окрім Дж. Гелбрейта, також Д. Белл, Е. Трофлер та інші. Радикальний варіант базується на європейській моделі і найяскравіше проявлений у концепціях Р. Арона, А. Турена та інших. Так, Д. Белл особливо виділяє роль політичних інститутів, яка проявляється у мінімізації суперечностей, що неодмінно виникають під час функціонування економічного механізму, а також у подоланні конфліктних ситуацій, породжуваних іншими соціальними суперечностями.

Відповідно до теорії інформаційного суспільства передбачається принципова відмінність від індустріального, насамперед щодо зміни форми організації виробництва. На думку Е.Тоффлера, в інформаційному суспільстві знижується значення бюрократичного управління, і працівники при виконанні своїх основних функцій стають більш самостійними, але для цього необхідно підвищувати науково-технічний та науково-кадровий потенціал.

Заслужовує на увагу також модель К. Поппера щодо розвитку науки (рис. 1).

З наведеного рисунку видно, що розвиток науки у цій моделі визначається як циклічний процес конструювання теорій на основі висунення гіпотез, їх емпіричної перевірки, яка спростовує старі припущення і сприяє появі нових. Із цього приводу К. Поппер відмічав: «Зростання знань йде від старих проблем до нових шляхом припущень і спростування. Цей процес нагадує природний добір Дарвіна. У цьому випадку йдеться про природний добір гіпотез, які виявили на даному етапі свою здатність вижити у боротьбі за існування: нежиттєздатні гіпотези знищуються в ході цієї конкурентоздатної боротьби». На думку К. Поппера, навіть за умов емпіричного

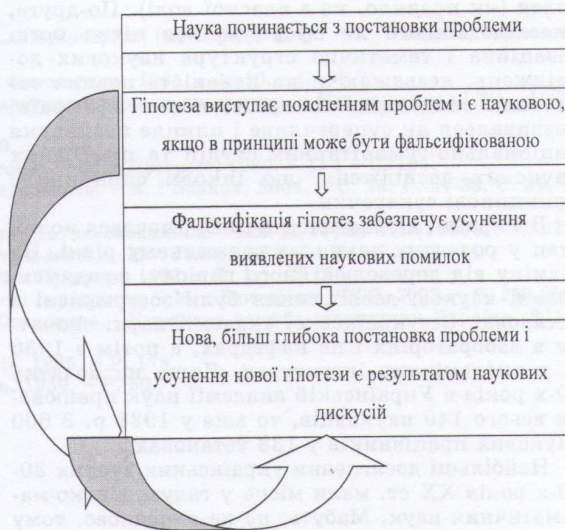

Рис. 1. Модель розвитку науки К.Поппера [10, с. 250-252]

спростування теорії «завжди можна сказати, що результати експерименту не надійні або що розбіжності між результатами експерименту і теорією є уявними, такими, що зникнуть у міру більш глибокого розуміння питання» [13, с. 50].

Отже, теорія інформаційного суспільства суттєво збагатила уявлення про сучасний стан суспільного прогресу. Але для цього, на нашу думку, виходячи з наукових положень дослідників-інституціоналістів, доцільно удосконалити інституції як на макроекономічному, так і на мікроекономічному рівнях.

Складовою економічної науки була прогресивна українська економічна наука, яка має глибокі історичні корені, традиції та наукові праці, що ввійшли до інтелектуальної скарбниці людства та характеризується [6, с. 39]:

- новаторськими здобутками видатних українських вчених кінця XIX-поч. XX ст., а саме: М. Тугана-Барановського, Є. Слуцького, С. Подолинського, які не лише вивели вітчизняну економічну науку на світовий рівень, але і перевищили його за деякими важливими напрямками;

- розвитком економічної думки в сучасній Україні, пов'язаної з відновленням розвитку часів та спадкоємності ідей, її поступової реінтеграції у світову економічну науку на основі ідейно-теоретичного та методичного оновлення.

Відмітимо, що в наукових дослідженнях неzapеречним є трактування Г. Гегеля, що «більша частина змісту наук має характер стійких істин і збереглась незмінною. Те нове, що виникло, не є змінною раніше надбаного, а простом і примноженням його» [6, с. 26]. Твердження цього та інших науковців є особливо актуальними для Харківської та Дніпропетровської інституції фізичного та фізико-технічного спрямування, які виникли на початку 30-х років у Харкові на базі першої фізичної школи у галузі кріогеніки фізики низьких температур Л. Шубенікова. Відмітимо, що ця кріогенна лабораторія була четвертою у світі і першою у колишньому Радянському Союзі.

Специфіка наукового простору України зумовлена, по-перше, тим, що державно-територіальний простір України неодноразово зміню-

вався (як правило, не з власної волі). По-друге, внаслідок цього не сформувалася чітка організаційна і тематична структура наукових досліджень, незважаючи на наявність певних загальних тенденцій. По-третє, наука в Україні розвивалася як суперечливе і плінне поєднання національно-гуманітарних студій та природних наукових досліджень, що інколи спричиняло принципові суперечки.

В Україні, як і загалом в СРСР, почався новий етап у розвитку науки на державному рівні. На відміну від дореволюційного періоду, фундаментальні наукові дослідження були зосереджені в установах Всеукраїнської академії наук: спочатку в лабораторіях і на кафедрах, а потім з 1930 р. в академічних інститутах. Якщо на початку 20-х років в Українській академії наук працювали всього 140 науковців, то вже у 1928 р. з 600 наукових працівників у 138 установах.

Найбільші досягнення українських вчених 30-40-х років ХХ ст. мали місце в галузі фізико-математичних наук. Мабуть, це не випадково, тому що ще у 17-18 століттях у викладанні математики і фізики були закладені блискучі традиції у стінах Києво-Могилянської академії. У ХІХ-на початку ХХ ст. в Україні працювали видатні фізики М. Авенаріус у Київському університеті, М. Умов у Новоросійському (м. Одеса) університеті, М. Пильчиков і Д. Рожанський у Харківському університеті та ін.

Ще однією теоретичною школою світового значення для формування та загартування науково-кадрового потенціалу стала київська математична школа М. Боголюбова – видатного фізико-теоретика і математика, під керівництвом якого було підготовлено майже півтори десятки академіків, членів-кореспондентів Академії наук та десятки докторів наук.

Основою національного науково-кадрового потенціалу відмічених вище та інших інституцій стало формування кадрів науковців, дослідників, спеціалістів нашої держави, базис яких складають спеціалісти з науковими ступенями: доктори та кандидати наук. Відмітимо, що формування науково-кадрового потенціалу в умовах проголошення незалежності України та кількості працівників, які виконували науково-технічні роботи і мали значний вплив на соціально-економічний розвиток, не мали стійкого характеру, що зокрема відображає табл. 1.

З наведеної таблиці видно, що за 21-річний період кількість працівників наукових організацій у 2011 році в порівнянні з 1990 роком зменшилася на 359 500, проти 2000 року – на 53 500 і проти 2010 року – на 6 400. Аналогічна тенденція характерна і щодо кількості спеціалістів, які виконували наукові та науково-технічні роботи. Водночас позитивним фактором є збільшення кількості докторів наук, а негативним – зменшення кількості кандидатів наук. Також позитивним є і те, що збільшувалася кількість працівників, які виконували науково-технічні роботи за сумісництвом, в т. ч. і за рахунок працівників, які мають науковий ступінь докторів та кандидатів наук.

Висновки та пропозиції. Наука є однією з форм суспільної свідомості. Нова економічна та політична ситуація, пов'язана з піднесенням економіки та ускладненням механізмів функціонування ринку, знайшла відображення у працях Д. Рікардо, Ж.Б. Сея, Дж.С. Мілля та інших економістів нової хвилі, які не лише зберегли класичну традицію, але і збагатили її новими ідеями, продовживши започаткований А. Смітом багатofакторний, різнобічний та ґрунтовий аналіз економічних явищ та процесів.

Започаткування неокласичної теорії, як однієї з магістральних течій сучасної економічної думки, відбулося в останній третині ХІХ ст., на базі якої впродовж ХХ ст. сформувалися старий та новий інституціоналізм.

Теоретичні засади цих напрямків сформували провідні американські дослідники Т. Веблен, Дж. Коменс, В. Мітчелл, Дж. Гелбрейт, Д. Белл, Е. Тоффлер та інші.

На сьогоднішній день фундаментальні наукові дослідження зосереджені в установах Всеукраїнської академії наук та вищих навчальних закладах міністерства освіти і науки України, які мають вагомий здобутки не тільки та вітчизняному, але і на світовому рівні, науково-кадровий потенціали яких необхідно зміцнювати на базі провідних науково-технічних інституцій країни. Вважаємо, що для підвищення статусу науковців доцільно запозичити передовий світовий досвід щодо нарощування їх науково-кадрового потенціалу, передусім за рахунок докторів та кандидатів наук. Подальші наші наукові розробки будуть зосереджені на дослідженнях проблем науково-кадрового потенціалу в розрізі провідних видів економічної діяльності нашої держави.

Таблиця 1

Наукові кадри України в 1990-2011 рр.[11, с. 320]

	1990	2000	2005	2010	2011	2011, % до			
						1990	2000	2005	2010
Кількість працівників наукових організацій	494,2	188,0	170,6	141,1	134,7	366,9	139,6	126,7	104,8
Кількість спеціалістів, які виконують наукові та науково-технічні роботи	313,1	120,8	105,5	89,6	85,0	368,4	142,1	124,1	105,4
з них мають науковий ступінь:									
доктора наук	3,2	4,1	4,2	4,5	4,4	72,7	93,2	95,5	102,3
кандидата наук	29,3	17,9	17,0	17,0	16,1	182,0	111,2	105,6	105,6
Кількість спеціалістів, які виконують наукові та науково-технічні роботи за сумісництвом	36,0	53,9	68,5	69,4	68,2	52,8	79,0	100,4	101,8
з них мають науковий ступінь:									
доктора наук	2,9	5,5	6,9	7,5	7,3	39,7	75,3	94,5	102,7
кандидата наук	21,1	23,3	25,7	29,7	30,1	70,1	77,4	85,4	98,7

Список літератури:

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т2 / Редкол.:...С.В.Мочерний (відп. ред.) та ін. – К. : Видавничий центр «Академія», 2001. – Т. 2. – С. 521.
2. Эзер Э. Динамика теорий и фазовые переходы / Вопросы философии. – 1995. – № 10. – С. 41.
3. Сей Ж. Б. Трактат о политической экономии, 1803 / 25 ключевых книг по экономике. – Изд-во «Урал-LTD», 1999. – С. 38.
4. Кэри Г. Ч. Руководство к социальной науке. – СПб., 1869. – С. 507.
5. Милль Дж. С. Основы политической экономии: В трех томах. – М. : Прогресс, 1980. – Т. 1 – С. 195.
6. Історія економічних вчень : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. – К. : Знання, 2004. – С. 26, С. 37-38, С. 39, С. 1108, С. 1116.
7. Парето В. Учебник политической экономии / 25 ключевых книг по экономике. – Изд-во «Урал-LTD», 1999. – С. 273.
8. Цит. за Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. – М. : Гелиос АРВ, 2002. – С. 112-114.
9. Маршалл А. Принципы экономической науки: В 3 т. – М. : Прогресс, 1993. – Т. 1. – С. 163.
10. Поппер Карл Р. Объективное знание. Эволюционный подход: пер. с англ. – М. : Едиториал УРСС, 2002. – С. 250-252.
11. Статистичний щорічник України 2011 / за ред. О. Г. Осауленка. – Державна служба статистики України, 2012. – С. 320.
12. Carrey H. C. The Principles of Social Science. – Philadelphia, 1985. – P. 178.
13. Popper R. R. The logic of Scientific Discovery. – Hutchison, 1959. – P. 50.

Дяченко Б. И.

Король М. М.

Ужгородский национальный университет

ГЕНЕЗИС РАЗВИТИЯ НАУЧНО-КАДРОВОГО И НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА

Резюме

В этой статье рассматриваются актуальные проблемы научно-кадрового и научно-технического потенциала зарубежной и национальной экономической мысли. Всесторонне проанализированы этапы становления и развития классической, маржинальной, неоклассической, кейнсианской, институциональной и неинституциональной теорий в условиях системной трансформации капитализма.

Ключевые слова: наука, научно-кадровый потенциал, научно-технический потенциал, этапы становления, классическая и неоклассическая теории, кейнсианство, новый и старый институционализм.

Dyachenko B. I.

Korol M. M.

Uzhhorod National University

GENESIS OF DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC-HUMAN AND SCIENTIFIC-TECHNICAL POTENTIAL

Summary

The article is devoted to the topical issues of scientific-human and scientific-technical potential of the researchers of foreign and national economic theories. Stages of the formation and development of classical, marginal, neoclassical, Keynesian, old and new institutional theories in systemic transformation of capitalism were thoroughly analyzed.

Key words: science, scientific-human resources, scientific-technical potential, stages of the classical and neoclassical theory, Keynesianism, old and new institutionalism.